

Міністерство освіти і науки України
Північно-Східний науковий центр НАН України та МОН України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**75-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

Том 2

02 травня – 25 травня 2023 р.

Полтава 2023

ФУНКЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ВІРТУАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ

Інформатизація й диджиталізація сучасного суспільства триває в контексті бурхливого поступу інформаційних технологій. Сьогоднішня демонструє, що інформаційно-комунікаційні технології увійшли в усі сфери людської діяльності, бібліотечна сфера – не є винятком. Інформатизація бібліотечної справи полягає у впровадженні й розвитку нових інформаційно-комунікаційних та мультимедійних технологій, формуванні та використанні електронних ресурсів, активізації мережевої взаємодії бібліотек. Це призводить до створення нових структурних підрозділів, змін функційних обов'язків працівників, залучення спеціалістів з різних галузей знань. За допомогою сучасних комп'ютерних технологій бібліотеки відкривають нові можливості для більш повного задоволення читацьких запитів (особливо віддалених користувачів), зменшують витрати часу на пошук необхідної інформації та надають до неї доступ.

Традиційна місія діяльності сучасних книгозбірень бібліотек – поширення грамотності, культури, забезпечення доступу до інформації та знань – у сучасних умовах не втрачає значимості й продовжує втілюватись у життя, однак, в умовах глобальних суспільних змін зазнає трансформацій.

Ефективна робота сучасних бібліотек ґрунтується на новітніх підходах, з-поміж яких варто виокремити такі: багатofункційність. Бібліотеки мають стати публічним простором, проводити заходи для різної аудиторії, починаючи з освітніх до вечірок та виставок сучасного мистецтва; відкритий простір. Робота бібліотеки має бути зручною для користувачів. Необхідні умови: відповідне освітлення, меблі, неформальність; зонування простору. У сучасних бібліотеках створюють окремий простір для відпочинку, релаксації, спілкування, перекусу чи кави; наявність належної інформаційно-комунікаційної мережі та можливість використання віртуальної зали в будь-якому місці. Нагальною потребою є можливість забезпечення інтернет-зв'язком та віддаленого доступу до ресурсів бібліотеки. Важливо створити єдиний реєстр користувачів, щоб реєстрація в одній бібліотеці дозволяла отримати доступ до інших бібліотек у мережі вже без неї.

Однією із сучасних інновацій є віртуальна бібліотека, яка є інформаційною системою, що дозволяє надійно зберігати та ефективно використовувати різноманітні колекції електронних документів, локалізованих у самій системі, а також доступні їй через телекомунікаційні

мережі. Середовище віртуальної бібліотеки складається з низки бібліотек, територіально віддалених одна від одної, які виконують функції інтегрованого спілкування й отримання інформації про бібліотечні ресурси [1, с. 31].

Основними завданнями віртуальної бібліотеки є: інтеграція різноманітних інформаційних ресурсів; реєстрація (публікація) нових даних; зберігання та надання доступу до таких даних; координація інших електронних колекцій за профілем цієї бібліотеки.

Варто підкреслити, що ефективна навігація у віртуальній бібліотеці розуміється як можливість користувача знаходити цікаву для нього інформацію з найбільшою повнотою і точністю при найменших витратах зусиль у всьому доступному інформаційному просторі. При такому підході добре відомі інформаційні пошуки, що використовуються в інформаційних системах та базах даних, є окремими випадками навігаційних засобів.

Активно розширюються форми роботи у віртуальній бібліотеці. Наприклад, набирають популярності віртуальні читальні зали, у яких відвідувач зможе працювати з цінними виданнями під контролем співробітника бібліотеки.

Крім того, у віртуальній читальній залі можна розмістити електронні зібрання рідкісних та особливо цінних видань, що є, насамперед, недешевим способом. Адже для оцифрування книг потрібен один із програмно-апаратних комплексів, що дозволяють зняти максимально точну копію книги і не пошкодити старих сторінок.

Безумовно, можна також передавати електронні копії цінних видань на зберігання в єдині віртуальні бібліотеки. Цей контент потенційно затребуваний у читачів, тому постійно електронні фонди розширюються як актуальними підручниками і посібниками, так і раритетними стародруками.

Отже, створюючи власні інформаційні продукти та використовуючи інноваційні технології, бібліотеки взаємодіють з іншими організаціями. Усе це для того, щоб зробити їхній контент широко доступним, наблизити до користувача, навчити їх орієнтуватися у величезному потоці інформації.

Література

1. Кобзаренко А. Бібліотеки: нові часи, нові можливості. Бібліотечна планета. 2012. № 2. С. 30–32.